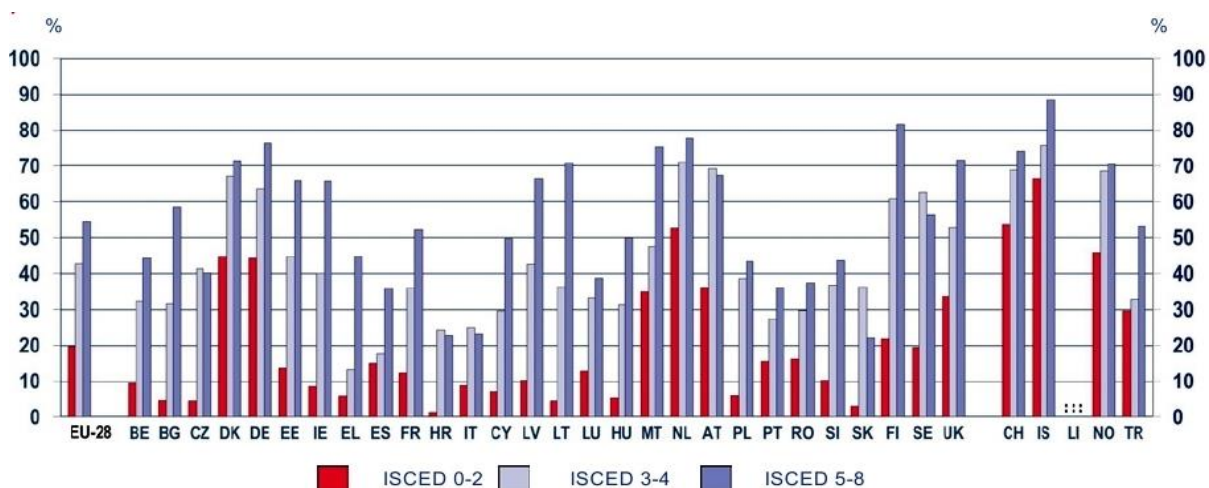

Zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja kot družbeni problem

Številne mednarodne analize so že dokazale povezavo med doseženo izobrazbo in zaposljivostjo.

1. Slika: stopnje zaposlenosti v starosti 15–24 let po ravneh izobrazbe, 2013, %

Vir: Eurydice-CEDEFOP 2014 49. (Eurostat EU-LFS)

Ministrstva v EU28 so sprejela načrt za doseg cilja zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja pod 10 % do leta 2020. Opredelitev zgodnjega opuščanja šolanja, ki jo uporablja Evropska unija, zajema mladostnike v starosti 18–24 let, ki so dosegli raven izobrazbe največ ISCED 3c – krajši program in trenutno niso vključeni v izobraževanje ali usposabljanje ter jih upošteva kot posebno ranljivo skupino na trgu dela. Čim nižja je raven osipa v srednjih šolah, tem manj oseb bo zgodaj opustilo šolanje.

Dodatna literatura v angleščini:

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the European Commission. <http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf>

European Commission/EACEA/Eurydice/CEDEFOP (2014): *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*. Eurydice and CEDEFOP Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf 49. [oldal](#)

Eurofound (2012): *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Publications Office of the European Union, Luxembourg. www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm

Reducing early school leaving: Key messages and policy support Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving November 2013
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. II.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

oznaka: analiza stanja

Posledice in cilji glede na ugotovitve

Evropska komisija pričakuje, da bodo države članice pripravile nacionalne strategije za zmanjšanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter izvedle ukrepe na sistemski ravni za doseganje ciljev EU. Povprečna stopnja zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja v letu 2014 je 11,1 %.

Vzroki za zgodnje opuščanje šolanja so lahko osebni (zmanjšane sposobnosti ali posebne potrebe itd.) ali povezani z socialnimi vprašanji (revščina ali kulturne razlike itd.), vsekakor pa imajo šole in učitelji dokazano velik vpliv na zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja. Ne glede na vzroke so posledice zgodnjega opuščanja šolanja obremenjujoče tako za posameznika kot za družbo. Nezaposlenost je povezana s slabšim zdravstvenim stanjem, denimo celo z višjo stopnjo depresije. Poleg tega imajo poznejši vstop na trg dela, zaposlitev na nižjih delovnih mestih in plačevanje manj davka ter hkrati višji stroški za družbo zaradi morebitnih stanovanjskih potreb in socialnih ugodnosti negativen učinek na posameznika in državo. Narejene so bile tudi finančne ocene o prednostih doseganja višje ravni izobraževanja. »Po neki evropski oceni bo oseba, ki ostane vključena v izobraževanje leto dlje, do konca življenja prejela dodatnih 70.000 evrov dohodkov.« Po podatkih ankete Eurostata o delovni sili je bila stopnja brezposelnosti v zajeti populaciji z nizko ravnjo izobrazbe skoraj dvakrat višja (41 %) kot v celotni mladi populaciji (23,5 %) v letu 2013.

Dodatna literatura v angleščini:

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the European Commission. <http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf> p. 5.

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. II.-III.

Zbirka virov SI
#0

http://oktataskezes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

oznake: analiza stanja, razlogi za opustitev šolanja

Dodatni viri

Adaptive Technologies Inc. (2008): *Using Predictive Modeling to Improve High School Dropout Prevention*. White paper, USA.

http://adaptiveinc.com/pdf/ATi_Using%20Predictive%20Modeling%20to%20Improve%20High%20School%20Dropout%20Prevention.pdf [downloaded 30. June 2015]

Country Reports by the Institute for Educational Research and Development, TÁMOP, 2014

Crain-Dorough, M. L., (2003): *A study of dropout characteristics and school-level effects on dropout prevention*, Dissertation, USA. http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-0710103-021510/unrestricted/Crain-Dorough_dis.pdf [downloaded 30. June 2015]

Eurofound (2012): *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Publications Office of the European Union, Luxembourg. www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm

European Commission (2013a): *Early warning systems in Europe: practice, methods and lessons*. Thematic Working Group on Early School Leaving (TWG on ESL), Brussels. http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/europe-warning-systems_en.pdf [downloaded 30. June 2015]

European Commission/EACEA/Eurydice/CEDEFOP (2014): *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*. Eurydice and CEDEFOP Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf [downloaded 30. June 2015]

Fortin, L., Marcotte, D., Potvin, P., Royer, E., & Joly, J. (2005): Typology of Students at Risk of Dropping out of School: Description by personal, family and school factors. *European Journal of Psychology of Educatio*. XXI. 4 <http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF03173508#page-1> [downloaded 30. June 2015]

Hattie, J. (2003): *Teachers make a difference*. Paper delivered at the 2003 ACER Conference 'Building Teacher Quality'. http://www.acer.edu.au/documents/RC2003_Hattie_TeachersMakeADifference.pdf [downloaded 30. June 2015]

Happen, J. B., Bowles Therriault, S., (2008): *Developing Early Warning Systems to Identify Potential High School Dropouts*. American Institutes for Research. http://www.earlywarningsystems.org/wp-content/uploads/documents/IssueBrief_EarlyWarningSystemsGuide.pdf [downloaded 24.11.2015]

Iver, M. A., Mac Iver, D. J. (2009): *Beyond the indicators: An integrated school-level approach to dropout prevention*. Arlington, VA: The Mid-Atlantic Equity Center, The George Washington University Center for Equity and Excellence in Education. <http://diplomasnow.org/wp-content/uploads/2013/06/dropout-report-8-11-09.pdf>

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the European Commission.

<http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Potvin, P., Fortin L., Marcotte, D., Royer, É., Doré-Côté, A. (2001): *Teachers' attitude toward students at risk of school dropout: a longitudinal study*. Presentation, International Association of Special Education Seventh Biennial International Conference Making a World of Difference Warsaw, Poland.

<http://www.pierrepotvin.com/6.%20Publications/pologne.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Preventing early school leaving, SALAR, 2013 <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-925-6.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Reducing early school leaving: Key messages and policy support Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving November 2013

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

[downloaded 30. June 2015]

RESL.EU project, (ongoing) web: <https://www.uantwerpen.be/en/projects/resl-eu/>

RESLEA Project, 2012-2014 www.reslea.eu

Rumberger, R., Ah Lim, S., (2008): *Why Students Drop Out of School: A Review of 25 Years of Research*, Flyer, California Dropout research Project, University of California Linguistic Minority research institute.

<http://www.slocounty.ca.gov/Assets/CSN/PDF/Flyer+-+Why+students+drop+out.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Uekawa, K. (2010): *Creating an Early Warning System: Predictors of Dropout in Delaware*. Regional Educational Laboratory Mid-Atlantic, Regional Educational Laboratory Mid- Mac.

<http://www.doe.k12.de.us/site/handlers/filedownload.ashx?moduleinstanceid=2801&dataid=9385&FileName=MA1275TAFINAL508.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Priloga

Primer – Sistem zgodnjega opozarjanja, dokumentacija za razrednega učitelja

Ime dijaka	2007–2008: Št. dni odsotnosti od pouka	2008–2009: Št. dni odsotnosti od pouka	Pripombe glede negativnega vedenja	Ocena pri matematiki 1. 3. 2008	Ocena pri matematiki 1. 6. 2008	Ocena pri branju in pisanju 1. 3. 2008	Ocena pri branju in pisanju 1. 6. 2008	Raven znanja branja 1. 6. 2008	PSSA 2008 matematika	PSSA 2008 branje
Učenec A	53	0	10	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Nezadostno (F)	Nezadostno (F)	5	Dobro	Temeljno
Učenec B	36	2	7	Prav dobro (B)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6	Temeljno	Temeljno
Učenec C	14	0	1	Dobro (C)	Prav dobro (B)	Dobro (C)	Dobro (C)	6,5	Temeljno	Dobro
Učenec D	5	1	6	Dobro (C)	Prav dobro (B)	Zadostno (D)	Dobro (C)	7	Temeljno	Temeljno
Učenec F	18	0	7	Dobro (C)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Nezadostno (F)	5,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec F	29	2	1	Zadostno (D)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec F	6	0	8	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	5,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec F	46	2	3	Prav dobro (B)	Prav dobro (B)	Zadostno (D)	Nezadostno (F)	5,5	Temeljno	Manj od temeljnega
Učenec I	41	0	4	Zadostno (D)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	3,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec J	17	0	1	Prav dobro (B)	Prav dobro (B)	Dobro (C)	Zadostno (D)	2	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec K	61	4	7	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	Dobro (C)	7	Manj od temeljnega	Temeljno
Učenec L	24	0	10	Nezadostno (F)	Nezadostno (F)	Dobro (C)	Zadostno (D)	6,5	Manj od temeljnega	Temeljno
Učenec M	18	0	2	Prav dobro (B)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Dobro (C)	3,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec N	3	0	6	Prav dobro (B)	Prav dobro (B)	Prav dobro (B)	Dobro (C)	7	Temeljno	Temeljno
Učenec O	2	1	5	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	5,5	Temeljno	Temeljno
Učenec P	15	1	4	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	5,5	Temeljno	Manj od temeljnega
Učenec Q	15	1	10	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec R	6	0	1	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	3	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec S	16	1	4	Zadostno (D)	Zadostno (D)	n	Zadostno (D)	5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec T	15	0	7	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6	Manj od temeljnega	Temeljno
Učenec U	18	0	6	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec V	23	0	7	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Dobro (C)	Nezadostno (F)	6	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec X	16	0	6	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6,5	Temeljno	Temeljno
Učenec Y	18	1	3	Prav dobro (B)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6,5	Temeljno	Temeljno
Učenec Z	4	0	7	Dobro (C)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6,5	Dobro	Manj od temeljnega
Učenec AA	42	2	1	Zadostno (D)	Dobro (C)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	5,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AB	13	0	2	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Dobro (C)	4	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AC	8	0	2	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	2	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AD	22	1	8	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	Zadostno (D)	6	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AE	50	1	0	Zadostno (D)	Zadostno (D)	Dobro (C)	Dobro (C)	4,5	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AF	18	0	6	Dobro (C)	Dobro (C)	Nezadostno (F)	Zadostno (D)	6	Manj od temeljnega	Manj od temeljnega
Učenec AG	1	0	3	Ni ocene	Zadostno (D)	Ni ocene	Zadostno (D)	6	Manj od temeljnega	Temeljno

Vir: Iver, M. A., Mac Iver, D. J. 2009 23.

Priloga

ORODJE 15 – metoda za spremljanje učencev v stiski na mikroravni

Ključni podatki »sistema zgodnjega opozarjanja« z dejavniki uspešnosti in neuspešnosti, ki postanejo osnova za stopenjske intervencije

Namen: To orodje zagotavlja različne načine za analizo podatkov o šolah, povezanih z učenci, ki so v nevarnosti, da zaidejo z začrtane poti, učenci, katerih uspešnost pada in ki vstopajo v nevarno območje, in učenci, ki so trdno na začrtani poti. Z določitvijo števila vseh učencev v vsaki kategoriji je mogoče prepoznati, katere skupine učencev potrebujejo pomoč, in do neke mere oceniti, kakšno pomoč jim je mogoče nameniti glede na njihove edinstvene okoliščine. Čeprav so v tem primeru uporabljeni učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred, je to analizo mogoče koristno izvesti tudi za učence vseh drugih razredov – zlasti 6., 7., 8. in 10. Analiza je uporabna tudi za razdružitev informacij, zlasti po spolu.

Temelj: Povezovanje intervencij s potrebami je najpomembnejši del vsakega sistema zgodnjega opozarjanja. Bistveni prvi korak je sistematično ugotoviti, koliko učencev je v vsaki kategoriji v vsaki šoli. Drugi korak je pogledati absolutne številke in določiti, kaj je izvedljivo glede na zmogljivost v šoli in skupnosti.

Prvi seznam: V nevarnosti, da zaide z začrtane poti v zadnjem semestru					
	5–9 dni izostal/-a od pouka	Bil/-a dvakrat ali večkrat začasno odstranjen/-a od pouka	Imel/-a povprečno oceno dobro (3) ali zadostno (2)	Prejel/-a eno nezadostno (1) oceno pri temeljnem predmetu	
Vsi učenci					
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred					
Učenci, ki ponavljajo razred					
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev					
Drugi seznam: Zašel/-la z začrtane poti v zadnjem semestru					
	10 ali več dni izostal/-a od pouka	Bil/-a trikrat ali večkrat začasno izključen/-a iz razreda	Bil/-a enkrat ali večkrat začasno izključen/-a iz šole	Prejel/-a dve ali več nezadostnih (1) ocen pri temeljnem predmetu	
Vsi učenci					
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred					
Učenci, ki ponavljajo razred					
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev					
Tretji seznam: Poslabšanje učnega uspeha skupaj s padcem prisotnosti pri pouku (Število učencev s povprečno oceno dobro (C) ali zadostno (D), ki so v določenem obdobju več dni zaporedoma izostali od pouka)					
	Povprečna ocena dobro (3)/ zadostno (2)	0–4 dni izostanka	5–9 dni izostanka	10–19 dni izostanka	Več kot 20 dni

Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				
Četrti seznam: Na začrtani poti do uspeha (Število učencev s povprečno oceno odlično (5) ali prav dobro (4), s 95-odstotno prisotnostjo in brez začasnih izključitev)				
	Povprečna ocena odlično (5) ali prav dobro (4)	95-odstotna prisotnost	Brez začasnih izključitev iz razreda ali šole	
Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				

Vsi štiri sezname, primeri so pripravljene za sistem zgodnjega opozarjanja v 9. razredu. Za analizo 6., 7., 8. in 10. razreda uporabite podoben pristop.

Spodnje preglednice omogočajo zbiranje potrebnih podatkov.

PRISOTNOST. Število učencev s tem številom dni izostanka v določenem obdobju	0–4 dni	5–9 dni	10–19 dni	Več kot 20 dni
Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				
VEDENJE – ZAČASNE IZKLJUČITVE IZ RAZREDA. Število učencev s tem številom dni začasnih izključitev iz razreda v določenem obdobju	0–1	2–3	4–5	Več kot 6
Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				
VEDENJE – ZAČASNE IZKLJUČITVE IZ ŠOLE. Število učencev s tem številom dni začasnih izključitev iz šole v določenem obdobju	0–1	1	2	3

Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				
ŠOLSKI NEUSPEH. Število učencev s tem številom nezadostnih ocen (1) v določenem obdobju	1	2	3	4
Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				
ŠOLSKI NEUSPEH. Število učencev s tem številom nezadostnih ocen (1) pri angleščini, matematiki ali obeh predmetih v določenem obdobju	1	2	3	4
Vsi učenci				
Učenci, ki prvič obiskujejo 9. razred				
Učenci, ki ponavljajo razred				
Učenci, ki so dve ali več let starejši od sošolcev				

Vir: Guidance, resources and tools to help your community and your schools raise graduation rates and better prepare young people for success. Robert Balfanz and Joanna Hornig Fox from the Everyone Graduates Center at the Johns Hopkins University School of Education and by John M. Bridgeland and Mary Bruce of Civic Enterprises.

<<< Disclaimer >>>

This material was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. For more information visit this site: <http://crocoos.tka.hu>.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. This material can be found on the project website: <http://crocoos.tka.hu>.

CroCooS Resource Pool elements by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

